

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-05-14
Besvaras senast
2024-05-22 kl. 12.00

Till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2023/24:903 Rätt till fritidstolkning för teckenspråkiga

I dag den 14 maj är det svenska teckenspråkets dag. Dagen uppmärksammar riksdagens beslut att erkänna dövas rätt till teckenspråk som modersmål. I målen för svensk språkpolitik framgår bland annat att alla har rätt till ett språk, att utveckla och tillägna sig svenska språket samt att utveckla och bruka det egna modersmålet. Teckenspråk fungerar som modersmål för döva, och det är alltså en rättighet att använda teckenspråk som sitt modersmål.

Språklagen innehåller bestämmelser om svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket, och det innebär att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

Sveriges regioner befinner sig, som vi vet, i en ekonomisk kris som innebär besparingar och varsel av personal. Det innebär att de som är i behov av tolk för att fullt ut kunna delta i samhället på lika villkor kraftigt begränsas i sitt liv. I Örebro län har medierna rapporterat om flera fall där vuxnas vardagstolkning, som är lägst prioriterad, ställs in. Det spelar ingen roll om du har bokat i god tid och redan fått din bokning bekräftad. Detta innebär att om du är över 18 år kan du inte räkna med att kunna delta i föreningsliv, gå en kurs, träffa kompisar som inte kan teckenspråk eller gå på en guidad konstutställning. Det förekommer att din bokning blir inställd eller att du får stå på väntelista och kan få tillbaka tolktiden med kort varsel. Kort sagt innebär det en begränsning av vuxna teckenspråkigas sociala liv – man blir den lite mer “besvärliga” kompisen, föreningsmedlemmen eller kursdeltagaren. Kanske inte i omgivningens ögon, men i bilden av sig själv. Det innebär en påfrestning, och det är en minoritetsstress. Det innebär en konstant höjd stressnivå beroende på att man som minoritet vet att man när som helst riskerar diskriminering; det är en stressnivå som läggs ovanpå den känsla av stress som alla kan råka ut för då och då.

Det är rimligt att tolkcentralerna har en prioriteringsordning om man inte kan leverera bokad tolkning på grund av någon oförutsedd händelse, till exempel plötslig sjukdom. Det är också rimligt att vårdbesök, begravning eller ungas fritidsaktiviteter prioriteras. Men det döva nu beskriver är att de systematiskt nekas tolk till fritidsaktiviteter, med hänvisning till regionens ekonomiska förutsättningar, vilket innebär att man inte kan vara delaktig i samhället på lika villkor.

Från regeringens sida kan man så klart säga att det är regionens ansvar att prioritera sin ekonomi så att resurserna räcker för teckenspråkstolkning till dem som behöver det. Men en regering kan också ta ansvar för att säkerställa att minoriteters rättigheter är säkerställda i hela landet.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Camilla Waltersson Grönvall:

Hur avser statsrådet och regeringen att säkerställa att teckenspråkiga kan delta i samhällslivet fullt ut genom att försäkra sig om tillräcklig tillgång till tolkar?

.....

Camilla Hansén (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch